

Prologo con pracer un libro cheo de aconteceres felices para a Nosa Cultura. A continuación destas letras estarán os traballos premiados dunha nova edición e sementeira de palabras. Celebro facelo polo recoñecemento que prelude o libro en si e, logo tamén, porque ao abrilo nas súas páxinas brancas, de súpeto, como neste caso, empezaredes a ver signos e redondeces que parten da miña man, desta humilde man que lles escribe, e que van poñendo contorno máis ou menos definido a certas imaxes e lembranzas. Eu, mentres escribo, coido que estou apagando o silencio dunha páxina en branco. Así o advirto aínda a sabendas do fermosos que son por veces os silencios. Sobre todo cando un necesita reflexionar e centrarse nas preocupacións de cada día e que, nos tempos que corren, tanto abundan. Buscamos os silencios para escapar dos ruídos que nos enxordan.

Permitídemme, pois, esta breve inxerencia miña para destacar a importancia dos Premios de Paradela. Destacar que un Concello pequeno se permita reparar en temas literarios e da arte que a tantos outros lles pasan -digamos- desapercibidos. Mais, permitídemme tamén, destacar a figura sobranceira do nome que estes premios, ano a ano, evocan. Pois levan o nome dun home que tiveron o enorme pracer de tratar por ser amigo dos meus amigos e, xa que logo, amigo meu. Eu souben del polo cura Mato e tamén estiveron con el en Barcelona. Anque os mellores encontros eran os de Lugo, para falar e estarmos xuntos, case todos os veráns. Case sempre pola rúa do Progreso. Viña da redacción do xornal cando daquelas estaba alí no corazón dos pulsos da cidade. El tentaba atopar alí aos seus amigos.

Sabede, os que isto ledes, que Manuel Oreste era para min un home que sempre estaba e sempre viña. Sabede que estaba presente aínda no lonxe, porque non saía da Terra, ...quero dicir que non marchaba mais que fisicamente. Estaba ao día de todos os aconteceres e con esa estraña perspectiva dos que ven máis horizonte precisamente porque están lonxe. Pero Manuel Oreste nunca se ía de nós. Eu atopábao paseando Lugo. Notábase que viña respirando a cidade e recadando o aire das rúas, dos camiños de auga e pedra por baixo os ceos cincentos. Viña de Barcelona cargado de ansias e desexos que, probablemente, logo escachaban contra os muros de incompreensión endurecidos polas represións e silencios. Contábame dos seus libros e poemas, algún deles musicado polo meu compadre, tamén falecido, Suso Vaamonde. Cantas veces cantamos a de *Vestida de aldraxe e mouras cubizas*, ... E quen me había dicir a min que un poema que eu fixen “Quixo o paxaro pousar na ponla o seu chíó” dedicado ao Suso cantor, chegaría a ser premio Manuel Oreste no ano 2000. Suso leuno, cando xa estaba ben enfermo, e gustou del, mesmo sei que se emocionou. Xuntámonos deste xeito nunha aventura común, de novo os tres.

Pero eu estaba contando, que en calquera encontro por Lugo con Manuel Oreste, ...preguntábame por el e polos outros amigos comúns. E falabamos tomando un café na esperanza de tempos mellores. Xa

estivera por Randulfe e por Paradela para cargar as pilas morriñentas desa soidade física da terra que poderosamente chama por nós. E viña a Lugo porque tiña que estar con nonseiquén. Aquel café era un agasallo compartido que desbordaba polos nosos moitos anceios. Gardo un grato recordo del, da súa paz interior, do seu ton humilde na fala, pois nunca erguía a voz, da súa sabia escoita e aguda observación, do seu agradecemento a Catalunya, da súa fachenda de ser galego e exercer coma tal en calquera foro. Non tiña presas e gustaba de saber o que pensabas. Un día falamos da beleza: "...todos lle queren botar a man. Vena e bótanse a ela con ansias de posesión. Non saben que sofren o espellismo dos que ven o brillo do ouro: e son tan só reflexos, ...nada mais que reflexos. A beleza é un ben a compartir, un ben observable. E un ben que para ser tal, debe ser de todos. Recreándose na súa garda para que dure, para folgar e compracerse nela. Pero non para posuíla en exclusiva e moito menos para apropiarse dela e negarlla aos outros. Si, lembro ese modo de pensar tan humano e profundo, mesmo solidario que chega a recoñecer que hai moitas cousas que só se poden facer, coma un rito, se participan moitos.

As súas lección veñen hoxe moi a man para que eu deixe aquí a proba dos seus xestos e deixe sinal para a memoria, xusto nesta verbas que son lembranza.

Cómpre saber que sempre estivo, que nunca regresaba, que nunca abandonou o seu acento imborrable da orixe, nin a súa lingua e pertenza, porque iso era o seu todo. E, xa que logo, foi e foi enteiramente, con orgullo diante de tantas desercións que, aínda hoxe, non son máis que un modo non distinto de renegar, como outros xa fixeron, e que supón alonxarse ofendendo a Casa, esa que a todos nos acubilla. Ás veces mesmo se agrupan para facer forza contra as manifestacións da Cultura e da Lingua, que – anque non o crean- tamén é a súa, tantas veces e séculos desprezada e aínda de morte ferida. Se tivesen algo de memoria ou de vergoña, daríanse conta de que estamos diante dunha Galiza especulada por covardes e que, coma eles, se arrogan ofendidos sen se daren conta que son eles os que agriden, os verdugos que se delatan diante o espello continuando a vella tradición dos aliados.

Por iso, lembrede que a beleza, Galiza, é un ben para compartir e admirar, para exercer, nunca para ser posesión exclusiva e absurda de ninguén. Nin sequera para ningún tipo de reparto dos que créndose poderosos e sobrados queren organizarlle o porvir, a defensa ou o indulto á súa maneira. Na reflexión sosegada saberedes que nós somos moi breves, que é a Cultura a que nos posúe a nós. Nós apenas duramos unhas xeiras e pasamos nun devalo de egoísmo a ser po, tan so po dos camiños. É Galiza quen nos ve pasar a nós, de vagar e paseniño.

Felicidades aos premiados deste ano e que non decaía ese alento que inspira en todos nós Manuel Oreste Rodríguez López.

Baldomero Iglesias Dobarrío, Mero. 14 de xullo de 07.